

“ER ZIJN TEVEEL WERKPLEKKEN WAAR SCHADELIJK LAWAAI ONVOLDOENDE IN BEELD IS”

In februari kwam Pointer met een uitzending waarin getoond werd dat schadelijk werklawaai een enorme impact heeft op het functioneren van werkenden. Niet alleen in sectoren als bouw en metaal, waar men met allerlei beschermingsmiddelen hoopt de consequenties te minimaliseren. Schadelijk geluid, boven de Arbonorm van 80 dB, komt in veel meer sectoren voor. Denk aan gymzalen, de kinderopvang of in een zwembad. Werkgevers en werknemers zijn zich daar niet altijd van bewust. Preventieve maatregelen via de Risico-Inventarisatie en -Evaluatie en ook voorlichting en gehoorscreening staan nog amper op de agenda. In dit licht vragen we daarom drie professionals te reageren op de volgende stelling: “Er zijn teveel werkplekken waar schadelijk lawaai onvoldoende in beeld is.”



Carmen de Jonge

Voorzitter NVAB

“Een werkplek zonder geluid is bijna niet voor te stellen, geluid van de koffiemachine en de social talk over het weekend maken je werk vaak ook aangenaam. Toch hebben we het steeds vaker over de negatieve gevolgen van schadelijk, maar ook hinderlijk geluid. En dat is niet voor niets. Het haalt je uit je concentratie, je kunt anderen moeilijker verstaan en je komt s avonds moe thuis. Op veel kantoorlocaties zijn mensen nog redelijk in de omstandigheid zichzelf ergens terug te trekken, maar er zijn o zoveel werkplekken waar dat niet mogelijk is: de bouwplaats, de horeca, of de machinekamer in een schip spreken al snel tot de verbeelding. Wat de uitzending van Pointer zo goed liet zien, is dat dat op veel meer plekken voorkomt; in het onderwijs, de kinderopvang of in zwembaden.

De Arboret heeft vele maatregelen voorgeschreven, ook omtrent geluidsnormen. In specifieke sectoren is daar ook beleid voor, maar in veel sectoren kijkt men er niet naar om. Maar als er nou één regel is die redelijk eenvoudig te implementeren is, is het wel de regel rondom gehoor:

- Boven de 80dB moet de werkgever gehoorbescherming beschikbaar stellen. Bij een dagelijkse blootstelling boven de 85dB zijn werknemers verplicht om gehoorbescherming te dragen. Laten we dat nu maar meteen gelijktrekken; dan wordt het aangeboden materiaal tenminste gebruikt.
- Waar het al wat mistiger wordt in de wet is:
 - o dat werkgevers zich dienen in te spannen het effect van geluid te verminderen.
 - o werkgevers moeten hun personeel voldoende voorlichten over de gevaren van geluid, en
 - o werknemers hebben het recht op een gehoortest om vast te stellen dat de getroffen maatregelen effectief zijn. Het recht op! Dat wil zeker nog niet zeggen dat het ook toegepast wordt.

De kosten zeker voor deze laatste twee maatregelen zijn echt zeer beperkt en het investeren in een ‘gezonde geluidsomgeving’ heeft direct effect. Een lawaaiige omgeving als ook gehoorverlies kunnen leiden tot vermoeidheids- en stressklachten. Een verhoogd ziekteverzuim en burn-out liggen op de loer, dat is uitermate belastend voor de mensen zelf en kost de werkgever uiteindelijk veel geld. We mogen langer doorwerken en tegelijkertijd zien we mensen met een gehoorprobleem allengs jonger worden. Uit FNV onderzoek blijkt dat zo’n twee miljoen van de mensen last hebben van lawaai op de werkplek. Het lijkt een sluipmoordenaar.

Hoog tijd dus dat geluid op de werkplek, gehoorbescherming en ook gehoorscreening strakker ingeregeld worden in de Arboret en dat professionals er naar gaan handelen. In het begin zal het wennen zijn voor werkgevers, en misschien ook voelen als ‘weer een regel erbij’. Maar de kosten gaan hier echt voor de baten. Een verbeterde geluidsomgeving verhoogt de kwaliteit van leven en het functioneren: studies wijzen uit dat de productiviteit productiviteit stijgt van minimaal 3% tot zelfs 9%. Dat lijkt me dan toch een mooie investering.”



Khalid Azougagh

Beleidsadviseur Veilig en Gezond Werken bij FNV

“Uit FNV-onderzoek blijkt dat zo’n twee miljoen werknemers last hebben van lawaai op het werk. Dit sluit aan bij de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden waarin bijna een kwart van de werknemers aangeeft dat er zoveel lawaai op de werkplek is dat er hard moet worden gepraat om verstaanbaar te zijn.

Werkgevers zijn wettelijk verplicht om het risico van lawaai in kaart te brengen in een risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E). Als lawaai een risico vormt dan moet de werkgever dit verder beoordelen en bepalen waar en in welke mate werknemers blootgesteld kunnen worden aan schadelijk lawaai. Elke werkgever in Nederland is verplicht om een RI&E te hebben, maar helaas hebben slechts 30% van de Nederlandse bedrijven een RI&E waarin daadwerkelijk alle belangrijke risico’s zijn geïnventariseerd. De maatregelen om gehoorschade te voorkomen mogen niet in willekeurige volgorde worden bepaald. De zogenaamde bronaanpak moet in acht worden genomen, waarbij het probleem van lawaai zoveel mogelijk bij de bron moet worden aangepakt. Gehoorbescherming dragen is de laatste stap in de volgorde van maatregelen.

De werkgever is ook verplicht om werknemers die worden blootgesteld aan lawaai periodiek in de gelegenheid te stellen om een onderzoek (PAGO) te ondergaan. Een werknemer is niet verplicht om hieraan mee te werken, maar dit is wel verstandig omdat gehoorschade vaak geleidelijk ontstaat. Werkgevers bieden helaas lang niet altijd een PAGO aan. Uit FNV-onderzoek blijkt dat zo’n twee op de drie werknemers géén PAGO aangeboden krijgt, waar dat wel zou moeten. Dit sluit aan bij de constatering van de Arbeidsinspectie dat slechts 33% van de contracten tussen de werkgever en de arbodienst afspraken bevatten over het PAGO.

Lawaai is een onderbelicht risico. Werkgevers en werknemers moeten hier meer aandacht voor hebben. De Arbeidsinspectie moet ook meer toezicht houden en handhaven, zodat wordt voorkomen dat werknemers gehoorschade oplopen.”

Arnold Schriemer

Bedrijfsarts bij Arbo Unie

“Toen ik eind jaren negentig in Twente begon als bedrijfsarts, zag ik regelmatig audiogrammen met klassieke lawaaidips voorbij komen. Vaak waren dat oud-werknemers van de Twentse textielindustrie. Gelukkig is in zulke grotere industriële bedrijven -en bijvoorbeeld in de bouw- meer aandacht gekomen voor het voorkomen van beroepslethorendheid. Maar ook daar kan het beter. Otoplastieken zijn er vaak wel. Aandacht voor meten en beperken van lawaai op de werkplek veel minder. Net zoals voorlichting over lawaai en toezicht op het gebruik van de beschermingsmiddelen.

Ik moet denken aan een adviesproject over lawaai in de zwembadbranche, dat ik zo’n vijftien jaar geleden met een aantal collega’s deed. We constateerden in binnenbaden volop schadelijk lawaai. Met als uitschieter het discozwemmen, een geluidshel op aarde. In sommige baden was men zich ervan bewust. Daar werd nagedacht over de opstelling van lawaai producerende attracties, er hingen akoestische panelen en de zwemonderwijzer stond bij de aquarobics-les een eindje bij de geluidsbox vandaan. In andere baden was er geen aandacht. Door ons gemaakte audiogrammen bevestigden het vermoeden dat zwemonderwijzers door hun werk gehoorschade opliepen. Ons project leverde praktisch bruikbare kennis op voor de zwembaden. Daarmee kunnen zwembadwerkgevers een goede risico-inventarisatie en plan van aanpak maken. Zo wordt lawaaischade voorkomen en aan wettelijke vereisten voldaan.

De recente aflevering van Pointer toonde dat er nog steeds zwembaden zijn waar het niet voor elkaar is. De ‘wortel’ is er: gezondheidsbescherming van medewerkers door toepassing van beschikbare en praktisch bruikbare informatie. Maar de ‘stok’, een wettelijke regels handhavende arbeidsinspectie, ontbreekt. Zo’n prikkel zou helpen. Ook in andere branches met lawaai. Denk bijvoorbeeld aan horeca en fitnesscentra. Wat zou het goed zijn als daar de vraag gesteld wordt: ‘Wat kan ik doen om mijn medewerkers in een gezonde geluidsomgeving te laten werken?’ Ik en mijn collega’s staan paraat om daarbij te helpen!”

